

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Haralda Stiffela a sudcov JUDr. Daniela Hudáka, JUDr. Š. Michalíka, JUDr. Milana Lipovského a JUDr. Pavla Tomana na neverejnom zasadnutí konanom dňa 30. mája 2013 v Bratislave, v trestnej veci obvineného **Doc. MUDr. J. M., PhD.**, vedenej na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku pod sp. zn. PK 2 T 10/2009, prejednal dovolanie, ktoré podal obvinený Doc. MUDr. J. M., PhD., zastúpený JUDr. V. K., advokátom v M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2012, sp. zn. 5 To 3/2012, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. f) Tr. por. dovolanie obvineného Doc. MUDr. J. M., PhD., **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku z 16. novembra 2011, sp. zn. PK 2 T 10/2009, bol obvinený Doc. MUDr. J. M., PhD., uznaný za vinného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 (ďalej len „Tr. zák.“), na tom skutkovom základe, že

v pozícii prednostu Ortopedicko-traumatologickej kliniky Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského a M. fakultnej nemocnice, na Ortopedicko-traumatologickej klinike v areáli M. fakultnej nemocnice v M. dňa 9. novembra 2005 okolo 11.10 hod. v ambulancii Ortopedicko-traumatologickej kliniky, po predchádzajúcej konzultácii s manželmi Ing. Š. Á. a Mgr. M. Á. o zdravotnom stave Mgr. M. Á., po jej vyšetrení a informovaní o nevyhnutnej potrebe operácie jej bedrového kĺbu s nutnosťou poskytnutia hodnotnejšej a trvácnejšej

endoprotézy tohto kĺbu, im oznámil, že treba priplatiť 100.000,-Sk (v prepočte 3.319,39 Eur); následne po zaradení do poradovníka čakateľov na termín operácie na 18. augusta 2008, s prísľubom zabezpečenia súhlasu na skorší termín operácie, prevzal od Ing. Š. Á. sumu 5.000,- Sk (v prepočte 165,97 Eur), i keď zdravotnícky úkon bol hrađený z verejných zdrojov poisťovne, a následne v dňoch 12. decembra 2005 a 15. decembra 2005 vo svojej pracovni na Ortopedicko-traumatologickej klinike v M. postupne prevzal od Ing. Š. Á. celkovo sumu najmenej 60.000,- Sk (v prepočte 1.991,63 Eur), pričom pôvodne naplánovanú operáciu, ktorá sa mala uskutočniť v mesiaci august 2008, vykonal už dňa 13. decembra 2005.

Za tento trestný čin uložil špecializovaný trestný súd obvinenému Doc. MUDr. J. M., PhD., podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere **2 (dva) roky**, výkon ktorého mu bol podmiennečne odložený podľa § 58 ods. 1 písm. a) a § 59 ods. 1 Tr. zák. na skúšobnú dobu **3 (tri) roky**.

Zároveň podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. za použitia § 53 ods. 1 Tr. zák. s poukazom na § 438b zákona č. 498/2008 Z. z., ktorým sa menia zákony v oblasti trestného práva v súvislosti so zavedením meny Euro v Slovenskej republike, mu bol uložený peňažný trest vo výmere 90.378,-Sk v prepočte 3.000,- Eur (tritisíc eur) a pre prípad, že by výkon tohto trestu mohol byť úmyselne zmarený, mu bol podľa § 54 ods. 3 Tr. zák. ustanovený náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku nadobudol právoplatnosť 31. mája 2012, kedy Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, uznesením sp. zn. 5 To 3/2012, podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného Doc. MUDr. J. M., PhD., zamietol.

Odpis uznesenia odvolacieho súdu bol obvinenému Doc. MUDr. J. M. a jeho obhajcovi JUDr. V. K. doručený 25. júla 2012 (tento deň bol u obvineného dňom uloženia zásielky na pošte).

Špecializovaný trestný súd v Pezinku predložil 5. marca 2013 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie, ktoré podal prostredníctvom obhajcu obvinený Doc. MUDr. J. M., PhD., 8. októbra 2012 na Špecializovanom trestnom súde v Pezinku proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2012, sp. zn. 5 To 3/2012.

Domáhal sa ním, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Tr. por.

Obvinený **Doc. MUDr. J. M., PhD.**, vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., v zmysle ktorého je možné dovolanie podať (aj vtedy), ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom, poukázal na ustanovenia § 2 ods. 9, 10 Tr. por., § 34 ods. 1 Tr. por., § 44 ods. 2 Tr. por., § 208 ods. 1 Tr. por., ako aj čl. 154c ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a z tohto článku vyplývajúcu povinnosť aplikovať Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ktorý ma prednosť pred zákonom, ak zabezpečuje väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

Podľa názoru obvineného sa v jeho trestnej veci nepostupovalo v zmysle uvádzaných ústavných a zákonných kritérií, pričom poukázal najmä na nevyhodnotenie niektorých dôkazov (opis prac. činností obvineného, uznesenie prokurátora z 18. augusta 2008, sp. zn. VII/Gv 242/08-40a iné listinné dôkazy), odmietnutie vykonania niektorých dôkazov (prečítanie poznámok na podnikateľskom účte Š. Á., ako aj zabezpečenie tzv. pomocných materiálov k vyšetrovaciemu spisu ČVS:PPZ-129/BPK-S-2007). Obvinený poukázal na porušenie čl. 6 Dohovoru, princípu kontradiktórnosti a rovnosti zbraní.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., v zmysle ktorého je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, vidí obvinený v porušení ustanovení § 2 ods. 12, § 119 ods. 2, § 269 Tr. por. a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. V tejto súvislosti poukazuje opätovne na výpis z účtovníctva podnikateľského účtu svedka Ing. Š. Á. (s názvom mena a s dodatkom PAMAŠA), a to najmä čo sa týka spôsobu jeho vykonania.

Navrhol preto, aby dovolací súd na verejnom zasadnutí podľa § 386 Tr. por. vyslovil, že uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. mája 2011, sp. zn. 5 To 3/2012, a konaním ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v jeho neprospech v ustanovení § 2 ods. 4, ods. 9, ods. 10, ods. 11, ods. 12, ods. 14, § 119 ods. 2, § 153 ods. 1, § 208 ods. 1, § 269, § 319 Tr. por., čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru, a preto aby zrušil napadnuté uznesenie, ako aj rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 16. novembra 2011, sp. zn. PK 2 T 10/2009, a ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Zároveň navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V zmysle § 376 Tr. por. sa k obsahu uvedeného dovolania v určenej lehote nevyjadrila žiadna z procesných strán.

So zreteľom na novelu Trestného poriadku vykonanú zákonom č. 226/2011 Z. z. a prechodné ustanovenie § 567j ods. 2 Tr. por., Najvyšší súd Slovenskej republiky použil na rozhodovanie o dovolaní obvineného Doc. MUDr. J. M., PhD., Trestný poriadok účinný od 1. septembra 2011.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvineného M. spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zřejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné - § 382 písm. f).

Podľa § 382 písm. f) Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Prezident Slovenskej republiky v zmysle čl. 102 ods. 1 písm. j) Ústavy Slovenskej republiky odpúšťa a zmierňuje tresty uložené súdmi v trestnom konaní a zahládza odsúdenie formou individuálnej milosti alebo amnestie. Podľa § 92 ods. 5 Tr. zák. odsúdenie sa zahladzuje, ak to nariadi prezident Slovenskej republiky na základe svojho práva zahládzať odsúdenie formou milosti alebo amnestie. Ak bolo odsúdenie zahladené, hľadá sa na páchatel'a, ako keby nebol odsúdený (§ 93 ods. 1 Tr. zák.).

Špecializovaný trestný súd v Pezinku uznesením z 29. januára 2013, sp. zn. PK-2 T 10/2009, podľa § 474 Tr. por. rozhodol, že obvinený Doc. MUDr. J. M., PhD., je účastný amnestie prezidenta Slovenskej republiky z 2. januára 2013, uverejnenej pod č. 1/2013 Z. z. Podľa článku I rozhodnutia o amnestii mu odpustil právoplatne uložený trest

odňatia slobody, ktorého výkon mu bol podmienenčne odložený, s účinkom, že sa na neho hľadí, ako keby nebol odsúdený (č.l.1997, zv. IX). Vzhľadom na to, že obvinený sťažnosť proti predmetnému uzneseniu nepodal, uznesenie o amnestii nadobudlo právoplatnosť 6. februára 2013 (doručenie obvinenému vykázané 2. februára 2013).

Z priloženého spisového materiálu možno ďalej zistiť, že obvinený Doc. MUDr. J. M., PhD., uložený peňažný trest vo výmere 3.000,- Eur zaplatil 14. augusta 2012 zložením uvedenej sumy na účet Špecializovaného trestného súdu v Pezinku (č.l. 1986, IX).

Na páchatel'a, ktorému bol uložený peňažný trest ako trest samostatný, sa hľadí, akoby nebol odsúdený, ak trest riadne vykoná, alebo ak sa od jeho výkonu, alebo jeho zvyšku upustilo § 92 ods. 2, § 32 písm. d) Tr. zák..Výkonom peňažného trestu sa teda na obvineného Doc. MUDr. J. M., PhD., hľadí, akoby nebol odsúdený.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného súdneho rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, náprava procesných a hmotnoprávných chýb výslovne uvedených v zákone, ale nie revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého a druhého stupňa a na preskúvanie nimi vykonaného dokazovania.

Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku za uvedených podmienok v zákone, dáva sa možnosť dvom hlavným proti sebe stojacím stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúvanie niektorých právoplatných rozhodnutí. Zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým **dvom hlavným proti sebe stojacím stranám v konaní**, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je **princíp rovnosti strán** a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom

pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej bol obvinený amnestovaný, alebo už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadá akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktorými treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a) sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na mysli. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na mysli tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody, alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký rozsudok, na základe ktorého **existujú účinky**, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už **priamo na základe zákona, alebo na základe rozhodnutia súdu**, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, t. j., že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá akoby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je preto existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahľadania odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia, znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahľadené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti, alebo recidívy trestnej činnosti. Zahľadením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahľadené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť, alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahľadené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní, alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po udelení amnestie alebo vykonaní trestu a zahľadení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel' vykonal trest a došlo aj k zahľadeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadá akoby nebol odsúdený. Dobrodennosť, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahľadené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona alebo na základe rozhodnutia súdu stav zahľadania odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, už ho nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc z danej zákonnej fikcie neodsúdenia obvineného (§ 93 ods. 1 Tr. zák.), predpokladanej v ustanovení § 92 ods. 2, ods. 5, § 32 písm. d) Tr. zák., ktorý sa v posudzovanej veci aplikoval, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, že podľa § 382 písm. f) Tr. por. odmietol dovolanie obvineného Doc. MUDr. J. M., PhD., ako neprípustné, lebo smeruje proti svojimi účinkami neexistujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému nie je možné v zmysle § 368 ods. 1 a 2 Tr. por. dovolanie podať.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, 30. mája 2013

JUDr. Harald S t i f f e l , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Kristína Cíchová